

אוניברסיטת חיפה *הפקולטה למדעי הרוח *החוג לשפה וספרות ערבית

*جامعة حيفا *كلية الآداب *قسم اللغة العربية وآدابها

בחנית כניסה לבוגרי בתי ספר עבריים (ב"א, מ"א, השלמות למ"א)

מועד הבחינה: 15.7.16

משך הבחינה: שעה ו-40 דקות

חומר עזר: מילון עברי-ערבי, ערבי-עברי

מועמדים למ"א ולהשלמות מ"א חייבים להבחן גם בחלק הנוסף בהכנת הנקרא באנגלית

חלק א

קרא / קראי את הקטע הבא וענה /עני על השאלות שלאחריו

هل ثمة بعض الصحّة في توقعات اليونيسكو بأن العربية ستكون من ضمن اللغات المرشحة للانقراض خلال القرن الراهن؟ ولكن بالفعل لا يوجد إجماع بالنسبة لهذه التوقعات على الإطلاق! فبشكل عام يمكننا القول إن ظاهرة انقراض اللغات قديمة وحديثة، ونادرا ما يعرف المتكف العربي عنها شيئا. يُعرّف اللغويون عادة "اللغة المنقرضة" بأنها تلك التي يتكلمها أقل من ألف إنسان. اندثار لغة ما، لا يعني أنها هرمت وذبلت ووهنت، إذ إنّ الموت قد يحل بلغة حديثة العهد أيضا. يحدث اندثار اللغات عندما تحتل لغة ما ذات هوية ونفوذ، سياسيا واجتماعيا واقتصاديا، مكان لغة ثانية. هذه الظاهرة تحصل عادة لدى شعوب فقيرة وغير متقدمة، وهي في أمس الحاجة لمواردها الثقافية للبقاء، وعلى رأسها اللغة الوطنيّة. لا تتمخض هذه الظاهرة عن زوال معجم لغة ما، وصرفها ونحوها فحسب، بل تتمخض، قبل ذلك، وفي الأساس، فقدان تراث ثقافي معين، وفلسفة حياة، وضياح نافذة معيّنة على العقل البشري وزوال التعدد اللغوي. اندثار لغة ما معناه اندثار فكر وانتماء قومي وروحي.

ما مصير اللغة العربية الحديثة المعيارية في سياق الانقراض اللغوي؟ أهي في أزمة حقيقية؟ كانت اليونيسكو قد أكّدت أن العربية ستكون من ضمن اللغات المرشحة للانقراض خلال القرن الراهن. تواجه اللغة العربية الحديثة خطرا حقيقيا من مصدرين: من الخارج، أي اللغات الأجنبية، ولا سيّما الإنجليزية والفرنسية والعبرية ومن الداخل، أي اللهجات المحكية. ثمة عوامل

ודلائל גיר משגעה بالنسبة لمستقبل اللغة العربية الحديثة، مثل: حبها وتقديرها لا يتعديان عادة الشفتين؛ العرب، حكومات وشعوبا، مغلوبون على أمرهم، تابعون، والمغلوب شغوف بالافتداء بالغالب، كما قال ابن خلدون. ينظر بعض العرب إلى لغتهم بازدراء ما معتبرين إياها منحطة، ولذلك يؤثرون استخدام غيرها من اللغات. ذلك الاحتقار أو النفور لا ينجم من فراغ، إذ الكثير من المعلمين والمؤسسات الرسمية، لا تحترم العربية. المواضيع العلمية كالرياضيات تدرس في الكثير من المدارس، وفي كل الجامعات العربية تقريبا، باللغات الأجنبية. أما العربية، فتسمع في حصص مثل التاريخ واللغة العربية ولكن بالعامية وليس بالفصحى.

مقارنة بتوقعات اليونسكو فأغلب الباحثين البارزين بالعالم يدحض هذه الادعاءات كليا ويراهها غير منطقية.

בחר / בחר 2 שאלות מתוך 3:

1. ענה בעברית: מה הכוונה בביטוי "אנדثار اللغة" המופיע בפסקה הראשונה?
(המונח מופיע בפסקה הראשונה ומוגדש בטקסט)
2. ענה/עני בערבית: لماذا تذكر اليونسكو في هذا النصّ؟
3. ענה/עני בעברית על סעיף א ובערבית על סעיף ב:
- א. מה הן הסכנות העומדות בפני השפה הערבית?
- ב. מהי מעמלה العرب تجاه اللغة العربية؟

חלק ב

לפניך 3 שאלות. בחר / בחר בשתי שאלות בלבד. פעל / פעלי בהתאם

להוראות בכל משפט.

1. יש לקרוא את המשפט הבא:

يحدث اندثار اللغات عندما تحتل لغة ما ذات هيبة ونفوذ، سياسيا واجتماعيا واقتصاديا، مكان لغة ثانية.

א. תרגם / תרגמי לעברית את המשפט.

ב. נקד / נקדי ניקוד פנימי וסופי את המשפט.

ג. כתוב / כתבי מהי התופעה במילים המודגשות בקו.

2. יש לקרוא את המשפט הבא:

ينظر بعض العرب إلى لغتهم بازدراء ما معتبرين إياها منحطة، ولذلك يؤثر استخدام غيرها من اللغات.

א. כתוב / כתבי מהי התופעה במילים המודגשות בקו.

ב. הוסף / הוסיפי למשפט إن ונסח / נסחי מחדש את המשפט.

ג. יש לנקד את המשפט החדש ניקוד פנימי וסופי מלא.

3. יש לקרוא את המשפט הבא:

المواضيع العلمية كالرياضيات تدرس في الكثير من المدارس، وفي كل الجامعات العربية تقريبا، باللغات الأجنبية.

א. נקד / נקדי את המשפט ניקוד פנימי וסופי מלא.

ב. תרגם / תרגמי את המשפט לעברית.

ג. כתוב / כתבי מחדש את המשפט תוך שימוש בצורת היחיד של המילה

המודגת בקו. שנה / שני בהתאם את המשפט

חלק ג

1. נתח / נתחי את הפעלים הבאים (בחר / בחרי 4 מתוך 5)

פועל	שורש	בניין	זמן	גוף
			(עבר, עתיד, ציווי, בינוני פועל ופעול, סביל, עתיד מרפוע, מנצוב ומג'זום)	(בניתוח של פעלים בצורת הזוגי יש לציין זאת)
דוגמא: مُقِيمَانِ	قوم	4	בינוני פועל	זוגי
1. أُسْتُوعِيْنَ				
2. يَزِدُّ				
3. تَتَوَلَّوْا				
4. مُسْتَعِرَّان				
5. أَجَلُّوْا				

2. בנה/בני את הפועל המבוקש (בחר / בחרי 4 מתוך 6)

שורש	בניין	זמן	גוף	פועל
דוגמא: صَلَو	2	עתיד מג'זום	נסתרת	تُصَلِّ
1. خفي	8	עבר	אתם	
2. جوب	10	עתיד מנצוב	הן	

	אתן	ציווי	5	3. وقف
	יחיד	בינוני פועל	6	4. حجج
	את	עתיד מג'זום	2	5. ربي
		מקור	5	6. أني

בהצלחה

